

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра педагогіки та психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

“*О.Б. Жильцов*” _____ 2016 року
О.Б. Жильцов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.2.4 ВВП ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

напряму підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02135554 Начальник відділу моніторингу якості освіти Програма № <u>0326</u> <i>(підпис)</i> _____ (прізвище, ініціал) » _____ 20 <u>16</u> р.

Київ – 2016 рік

Психологія сім'ї: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 6.010101 "Дошкільна освіта"] / Ю. Ю. Савченко, А. В. Карнаухова. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016 р. – 11 с.

Розробники:

САВЧЕНКО Юрій Юрійович, доцент кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

КАРНАУХОВА Антоніна Валеріївна, викладач кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 6 від 1 лютого 2016 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного
інституту з науково-методичної та навчальної
роботи

Машовець М.А.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – <i>2,5 кредити</i>	Галузь знань <i>0101 " Педагогічна освіта "</i>	Варіативна частина циклу професійної психолого-педагогічної підготовки	
	Напрямок підготовки <i>6.010101 Дошкільна освіта</i>		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>Вихователь дошкільного навчального закладу</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Загальна кількість годин – 90 годин		Семестр	
	6-й		
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: " <i>бакалавр</i> "	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		МКР	
		5 год.	
		Самостійна робота	
51 год.			
Вид контролю: Залік (ПМК)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сприяти кваліфікованій підготовці фахівців у сфері дошкільної освіти, здатних професійно виконувати функції сімейних консультантів.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними науковими уявленнями про зміст подружніх стосунків (типи сімей, їх функцій, динаміка подружніх взаємин тощо).

- з'ясувати особливості застосування методів дослідження у вивченні подружньої взаємодії.

- формувати здатність до критичного осмислення інформації, вироблення нових знань у сфері психології сім'ї та формування навичок їх застосування у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- методологічні аспекти науки;
- основні минулі та сучасні наукові уявлення у розумінні феномену сім'ї;
- специфіку експериментального вивчення сімейних стосунків; закономірності побудови повноцінних родинних зв'язків;

- практичні вміння щодо створення інформаційних блоків для проведення консультативної роботи з питань сім'ї і шлюбу.

вміти:

- дотримуватися певного методологічного підходу у вивченні сім'ї;
- з'ясувати специфіку внутрішніх і зовнішніх детермінант, які спонукають сім'ю до певного стилю життєдіяльності;

- орієнтуватися в різних наукових уявленнях про сім'ю, критично їх аналізувати;

- використовувати переваги окремих методів дослідження подружніх стосунків;

- враховувати внутрішній потенціал сім'ї та прогнозувати її перспективи, створювати методичні рекомендації для виховання дітей.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Психологія сім'ї як розділ соціальної психології

Тема 1. Предмет і завдання "Психологія сім'ї". Історичні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.

Тема 2. Психологічні умови створення сім'ї.

Тема 3. Складові подружньої гармонії.

Тема 4. Психологічні особливості подружньої взаємодії.

Тема 5. Психологія подружнього спілкування.

Тема 6. Соціально-демографічні аспекти репродуктивної поведінки.

Змістовий модуль II. Детермінанти нестабільності подружніх стосунків.

Їх види, наслідки і шляхи попередження

Тема 1. Подружні конфлікти.

Тема 2. Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	мкр	інд	с.р.		л	с	мкр	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль												
Змістовий модуль 1. Психологія сім'ї як розділ соціальної психології												
Тема 1. Предмет і завдання "Психологія сім'ї". Историчні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.		2	2			6						
Тема 2. Психологічні умови створення сім'ї.		2	2			6						
Тема 3. Складові подружньої гармонії.		2	2			6						
Тема 4. Психологічні особливості подружньої взаємодії.		4	2			7						
Тема 5. Психологія подружнього спілкування.		2	2			6						
Тема 6. Соціально-демографічні аспекти репродуктивної поведінки.		2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	65	14	12			39						
Змістовий модуль 2. Детермінанти нестабільності подружніх стосунків. Їх види, наслідки і шляхи попередження												
Тема 1. Подружні конфлікти.		2	2	2		6						
Тема 2. Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.		2	2	3		6						
Разом за змістовим модулем 2	25	4	4	5		12						
Усього годин	90	18	16	5		51						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і завдання "Психологія сім'ї". Історичні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.	2
2.	Психологічні умови створення сім'ї.	2
3.	Складові подружньої гармонії.	2
4.	Психологічні особливості подружньої взаємодії.	2
5.	Психологія подружнього спілкування.	2
6.	Соціально-демографічні аспекти репродуктивної поведінки.	2
7.	Подружні конфлікти.	2
8.	Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Відмінності сім'ї від інших малих соціальних груп.	6
2.	Охарактеризуйте психологічні проблеми кожної фази циклу сімейного життя.	6
3.	Охарактеризуйте рівні подружньої сумісності.	6
4.	Проаналізуйте відомі стилі сімейного виховання. Який із стилів є найоптимальнішим для розвитку особистості дитини?	7
5.	Які психологічні умови можуть забезпечувати оптимізацію стосунків батьків з дітьми, розвиток особистості дитини?	6
6.	Якими методами і методиками можна визначити рівень подружньої сумісності?	8
7.	Проаналізуйте схему психологічного консультування сім'ї.	6
8.	Психологічна допомога дітям, що зазнали насильства у сім'ї.	6
	Разом	51

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Психологія сім'ї як розділ соціальної психології			
Предмет і завдання "Психологія сім'ї". Історичні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	I-II
Психологічні умови створення сім'ї.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	II-III
Складові подружньої гармонії.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	III-IV
Психологічні особливості подружньої взаємодії.	Семінарське заняття, модульний контроль.	5	IV-V
Психологія подружнього спілкування.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	V-VI
Соціально-демографічні аспекти репродуктивної поведінки.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	VI VII
Змістовий модуль II. Детермінанти нестабільності подружніх стосунків. Їх види, наслідки і шляхи попередження			
Подружні конфлікти.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	VII- VIII
Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.	лекційне заняття, семінарське заняття, модульний контроль.	5	VIII-IX
		<i>Разом: 40 балів</i>	

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* розробка презентацій.

2) За ступенем самостійності мислення: пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

8. Методи контролю

1. Тестові завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
2. Тестові завдання для підсумкового контролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Макс. балів	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2			
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	9	100
	1	1	1	2	1	1	1	1		
Семінарські заняття	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	88	
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	40	
МКР	50									
Всього	187 б. РК – 1,87									

Шкала оцінювання

Оцінка	Значення оцінки	Оцінка за шкалою Університету
A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками	90 – 100 балів
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів

10. Методичне забезпечення

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;

- ✓ збірка тестових завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект тестових завдань для підсумкового контролю).

11. Рекомендована література:

Базова:

1. Андреева Т.В. Психология современной семьи. [Монография] / Татьяна Владимировна Андреева.- СПб. : Речь. – 2005. – 436 с. : ил.
2. Дитина в сім'ї / [Упоряд. Т. Науменко]. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с. – (Б-ка «Шк.. світу»).
3. Енциклопедія батьківства: посібник з сімейного виховання / [Авт. кол. за заг. ред. Є. І. Коваленко, С. В. Кириленко]. – К.: КНТ, 2008. – 592 с.
4. Карабанова О. А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: учеб. пособие / О. А. Карабанова. – М.: Гардарики, 2006. – 320 с.
5. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога сім'ї / З. Г. Кісарчук, О. І. Єрмусевич. – Книга 1. Навчальний посібник (у 3 книгах). – К.: Главник, 2006. – 128 с.
6. Овчарова Р. В. Психология родительства: [Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] Раиса Викторовна Овчарова. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 368 с.
7. Основи батьківської компетентності: [Навч. посіб.] / Упор.: Т. Г. Веретенко, І. Д. Зверева, Н. Ю. Шевченко / [за заг. ред. І. Д. Зверєвої]. – К.: Наук. Світ, 2006. – 156 с.
8. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В. М., Ільїна Н. М., Поліщук С. А., Мисник С. О., Савченко Ю. Ю. та ін.]; за заг. ред. В. М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 282 с.
9. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования: [учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений] / Е.И. Артмаонова, Е. В. Екжанова, Е. В. Зырянова и др.; [под ред. Е. Г. Силяевой]. – 4-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 192 с.
10. Радчук Г. К. Сімейне виховання. Освітній тренінг для батьків : [Навч.-метод. посібник] / Г. К. Радчук, О. В. Тіунова. – Т.: Навчальна книга. – Богдан, 2008. – 119 с.
11. Чуб Н. В. Довідник для батьків дошкільників. Психологія дитини від А до Я / Н. В. Чуб. – Х.: Веста, 2007. – 160 с.
12. Шмидт В. Р. Психологическая помощь родителям и детям: тренинговые программы / В. Р. Шмидт. – М.: ТЦ Сфера, 2007. – 256 с. (Библиотека практического психолога).
13. Эйдемиллер Э. Г. Психология и психотерапия семьи / Э. Г. Эйдемиллер, В. Юстицкис. – 4-е изд. – СПб.: Питер, 2009. – 672 с. : ил. –

(Серия «Мастера психологии»).

Допоміжна:

1. Алексеева Е.Е. Что делать, если ребенок... Психологическая помощь семье с детьми от 1 до 7 лет / Елена Евгеньевна Алексеева. – СПб.: Речь, 2008. – 224 с.
2. Батьківство в радість: тренінг. Курс з набуття батьківських навичок [Пр-ма «Родина для дитини» в Україні] / [Авт.-упор. Г. М. Лактіонова, І. Д. Зверева]. – К.: Майстер принт. – 2008. – 196 с.
3. Берг-Кросс Л. Терапия супружеских пар [пер. с англ. Н. Рассказовой, А. Багрянцевой] / Линда Берг-Кросс. – М.: Изд-во Института психотерапии. – 2004. – 528 с.
4. Боуэн М. Теория семейных систем Мюррея Боуэна: Основные понятия, методы и клиническая практика / Мюррей Боуэн. – М.: «Когито-Центр», 2005. – 496 с.
5. Голованова Н. Ф. Социализация и воспитание ребенка: [Учебное пособие для студентов высших учебных заведений] / Н. Ф. Голованова. – СПб.: Речь, 2004. – 272 с.
6. Кікінежді О.М. Формування гендерної культури молоді: науково-методичні матеріали до тренінгової програми. [Навчальний посібник]. / О.М. Кікінежді, О.Б. Кізь – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 160 с.
7. Клауд Г. Фактор матери / Генри Клауд, Джон Таусенд. – Пер. с англ. Л. Сумм. – 3-е изд., перераб. – М.: Триада, 2005. – 328 с.
8. Козловская Н. В. Влияние детско-родительских отношений на уровень тревожности детей старшего дошкольного возраста / Н. В. Козловська // Психолог в детском саду. – 2005. – №4. С. 85–97.
9. Кузьмич О. Г. Тренинговый курс «Готовлюсь стать мамой». Психологическое сопровождение беременности / О. Г. Кузьмич. – СПб.: Речь. 2007. – 192 с.
10. Ларченко Ю. А. Особенности взаимодействия учреждений дополнительного образования детей с семьей в воспитании подрастающего поколения / Ю. А. Ларченко // Педагогические науки. – 2006. – №4. С. 115–117.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія сім'я»

Разом: 90 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота - 51 год., МКР – 5 год.

Модулі	Змістовий модуль						Змістовий модуль	
Назва модуля	Модуль I. Психологія сім'ї як розділ соціальної психології						Модуль II. Детермінанти нестабільності подружніх стосунків. Їх види, наслідки і шляхи попередження	
Кількість балів за модуль	128 балів						59 балів	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій 1 бал	Предмет і завдання »Психологія сім'ї«. Історичні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.	Психологічні умови створення сім'ї.	Складові подружньої гармонії.	Психологічні особливості подружньої взаємодії (4 год.).	Психологія подружнього спілкування.	Соціально- демографічні аспекти репродуктивної поведінки.	Подружні конфлікти.	Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.
Теми семінарських занять 11 балів	Предмет і завдання »Психологія сім'ї«. Історичні аспекти виникнення сім'ї та шлюбу. Функції сім'ї.	Психологічні умови створення сім'ї.	Складові подружньої гармонії.	Психологічні особливості подружньої взаємодії.	Психологія подружнього спілкування.	Соціально- демографічні аспекти репродуктивної поведінки.	Подружні конфлікти.	Насильство та ревності в сім'ї. Розлучення.
Самостійна робота	30 балів						10 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 25 балів						Модульна контрольна робота 25 балів	
Підсумковий контроль	Залік (ПМК)							

$$K = 187 : 100 = 1,87$$

Студент набрав 150 балів

$$\text{Розрахунок } 150 : 1,87 = 80,2 \text{ Оцінка за шкалою: C}$$